

Пронь Л.М.

аспірантка,

*Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника*

**МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ
В ОБ'ЄДНАНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ
В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19**

В Україні продовжує поширюватися коронавірусна хвороба (COVID-19). Станом на 23 вересня 2020 року в Україні виявлено 3497 нових випадків, 81670 одужало, 3497 летальних випадків, 2102377 протестовано, 184734 хворих на COVID-19» [7]. В світі станом на 23 вересня 2020 року відповідно до даних Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я зареєстровано 31425029 підтверджених випадків, 967164 летальних випадків, пандемія охопила 235 країн та територій [16]. 18 вересня 2020 року Міністерство охорони здоров'я представило оновлений Протокол «Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19)» [10].

Станом на 7 липня 2020 року із Фонду боротьби з COVID-19 було спрямовано кошти на: 38,17 млрд. грн. – на заходи проти COVID-19 (закупівлю засобів захисту, апаратів штучної вентиляції легень, будівництво та ремонт доріг державного значення, проти поширення COVID-19 в слідчих ізоляторах та в установах виконання покарань, за пробне ЗНО повернути кошти), 11,48 млрд. грн. – у Фонд соц. страху та в ФЗДС на випадок безробіття (часткове безробіття, виплата лікарняних, кошти на самоізоляцію, одноразову допомогу працівникам медзакладів у випадку смерті від COVID-19, страхові виплати, допомогу по безробіттю), 2,7 млрд. грн. – на додаткові виплати працівникам, які займаються ліквідацією COVID-19 (працівникам в медзакладах, які лікують хворих на COVID-19 – до 50 %, а також поліцейським, працівникам цивільного захисту, військовим Нацгвардії та Держприкордонслужби – до 50 %), 1,66 млрд. грн. – на виплати допомоги по догляду за дітьми (підприємцям 1 та 2 груп (ФОП)) [6].

Територіальні громади є носіями повноважень, є первинними суб'єктами місцевого самоврядування. Виконавчі комітети, управління, відділи є виконавчими органами сільських, районних, селищних, міських рад. Під час карантину засідання місцевих рад, виконавчих комітетів міських, селищних, сільських рад, депутатських комісій проводяться в онлайн режимі, ведеться запис засідань [13].

В умовах пандемії COVID-19 залучення іноземних інвестицій важливе питання. Уряд та органи місцевого самоврядування запровадили карантинні обмеження, щодня надають інформацію про епідемічну ситуацію в регіонах України. З 28 вересня 2020 року почнуть діяти нові зони. Було змінено показники заповненості ліжок в лікарнях: 1) для визначення рівня епіднебезпеки враховують відсоток заповненості ліжок з підтвердженням позитивним тестом ПЛР на COVID-19 («помаранчева» зона – більше 50 % заповненості ліжок, «червона» зона – більше 75 %); 2) для визначення готовності лікарень враховують відсоток заповненості ліжок підтвердженням пацієнтам на COVID-19 і з підозрою (більше 50 % – потрібно включати нові заклади для боротьби з коронавірусною хворобою) [1, с. 27-28].

В умовах карантину до місцевих бюджетів протягом січня-серпня надходили доходи: в загальний фонд – 183435,2 млн. грн. (на 5528,4 млн. більше за цей період в минулому році), обсяг ПДФО – 109946,2 млн. грн. (на 4381,8 млн. грн., ніж в минулому році), податок на нерухоме майно – 3919,1 млн. грн. (на 478,3 млн. грн. більше, ніж в минулому році), єдиний податок – 24824,0 млн. грн. (на 1630,4 млн. грн.). Місцевим бюджетам було перераховано 103480 млн. грн. [4, с. 1].

Відповідно до Законопроекту № 3614 будуть зміни: 60 % ПДФО громадам, 100 % місцевих податків і зборів – громадам, субвенції та дотації – напряму громадам, плата за адміністративні послуги – місцевим бюджетам, доходи від оренди комунальної власності та рентні платежі, податок на акциз – місцевим бюджетам. Починаючи від 1 січня 2021 року будуть області бюджети та бюджети ОТГ (1470 ОТГ) [5]. Згідно Постанови № 3650 від 17 липня 2020 року «Про утворення та ліквідацію районів» з 490 старих районів утворено 136 районів [3].

Фінансове забезпечення, наповненість місцевих бюджетів і модернізація системи державного управління в об'єднаних територіальних громадах потрібні, щоб здійснювати ефективне місцеве самоврядування, надавати високоякісні публічні послуги. Фінансовий аспект є суттєвим, бо допомагає забезпечувати успішне функціонування

об'єднаних територіальних громад. Для успішного розвитку громади необхідна розвинена інфраструктура, кваліфіковані трудові ресурси, активні підприємці. Об'єднаним територіальним громадам стратегічно важливо залучати інвестиційний капітал, розробляти програми місцевого розвитку, реалізовувати проекти соціального та інфраструктурного спрямування [9].

Грузд М. виділила показники стимуляторів та дестимуляторів з метою визначення позиції розвитку ОТГ [2]. Крайник О. розглянула критерії та напрямки підвищення спроможності в ОТГ, наголосила на розширенні повноважень та функцій органів місцевого самоврядування. Науковець підмітила, що розширення спроможності залежить від: 1) ефективності реалізації фінансово-бюджетної політики (джерела наповнення бюджету, інфраструктура, кадрові ресурси); 2) інвестиційного забезпечення територіальної громади; 3) коштів з фонду державної підтримки; 4) муніципального співробітництва [8].

Чайка А. зазначає, що управляти ОТГ потрібно застосовуючи людиноорієнтований підхід. Для підвищення конкурентоспроможності ОТГ використовують в управлінні маркетингові інструменти. Чайка підкреслила, що для ефективного управління розвитком ОТГ необхідно систематично вивчати інтереси, потреби, уподобання мешканців ОТГ, постійно комунікувати, співпрацювати, встановлюючи стійкі партнерські відносини громадян із органами влади [15].

Для сучасних фахівців, працівників органів місцевого самоврядування в ОТГ важливо володіти навичками «hardskills» (швидкий набір тексту, керування автомобілем, знання мов програмування тощо) та «softskills» (працювати в команді, комунікувати тощо). Безперервно потрібно навчатися, щоб оволодівати сучасними технологіями. Потрібно застосовувати стратегічне мислення, стратегічний підхід управління розвитком ОТГ, необхідно розробляти Стратегії розвитку ОТГ [11].

Петренко Л. зазначила, що сучасними способами залучення інвестицій є краудсорсинг, краудфандинг, краудлендинг, краудінвестинг [12, с. 94]. Ці технології об'єднані територіальні громади можуть використовувати для розвитку громади, для реалізації інфраструктурних та соціальних проектів. Ці способи допоможуть залучити інвестиції та розвивати бізнес.

Для підготовки якісної інвестиційної пропозиції Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (громади використовують)

підготувало в 2019 році «Рекомендації щодо стандартів залучення та супроводу інвесторів на місцевому та регіональному рівні» [14].

Слід відмітити важливу роль кваліфікованих працівників, які б володіли відповідними компетенціями і працювали з потенційними іноземними інвесторами, створювали інтернет-майданчики, розробляли і наповнювали веб-сайти, представляли інформацію про громаду в соціальних мережах. Вагомий вклад в залучення іноземних інвестицій вносять команди, які працюють над підготовкою та реалізацією проєктів. Для створення та розвитку інвестиційного потенціалу громади необхідно проаналізувати комплексно наявні ресурси, створити сприятливі умови для бізнесу, розвивати інфраструктуру, підвищити рівень сервісне обслуговування, розвивати комунікаційні навички та працювати над підготовкою та реалізацією проєктів.

Список використаних джерел:

1. Все про коронавірус. 40 с. URL: <https://static.ukrinform.com/files/1600970907-7228.pdf?fbclid=IwAR3jEs5cC0bPFJUnFWKqpEYRge-xuNSwUONqfSV-OKY8rqwdbXXmvT1e9z8> (дата звернення: 24.05.2020).
2. Грузд М. Комплексне оцінювання та аналіз соціально-економічного становища об'єднаних територіальних громад. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка»*. 2020. № 17(45), червень. С. 40-52. ISSN 2311-5149. URL: [https://ecj.oa.edu.ua/assets/files/NZ_ek_Vur_17\(45\).pdf#page=40](https://ecj.oa.edu.ua/assets/files/NZ_ek_Vur_17(45).pdf#page=40) (дата звернення: 24.09.2020).
3. Децентралізація дає можливості: інформаційний портал реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади (децентралізації). URL: <https://decentralization.gov.ua/about> (дата звернення: 23.09.2020).
4. Довідка щодо стану виконання місцевих бюджетів. Виконання доходів місцевих бюджетів за січень-серпень 2020 року. 5 с. Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/MB_01_08.pdf (дата звернення: 22.09.2020).
5. Законопроект 3614: Верховна Рада підтримала зміни до Бюджетного кодексу. Від 17.09.2020. Фінансове управління Івано-Франківської міської ради. URL: <https://mfu.if.ua/zakonoprojekt-3614-verhovna-rada-pidtrimala-zminy-do-byudzhethnogo-kodeksu/> (дата звернення: 22.09.2020).
6. Інфографіка щодо розподілу коштів Фонду боротьби з COVID-19 (станом на 07.07.2020). URL: https://mof.gov.ua/uk/news/infografika_shhodo_rozpodilu_koshtiv_fondu_borotbi_z_covid-19_stanom_na_07072020-2258 (дата звернення: 20.09.2020).
7. Коронавірус в Україні: Офіційний інформаційний портал Кабінету Міністрів України. URL: <https://covid19.gov.ua/> (дата звернення: 23.09.2020).

8. Крайник О. Напрямки підвищення спроможності територіальних громад в умовах децентралізації. *Розвиток публічного управління в Україні*: матер. наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (23-24 квітня 2020 р., м. Львів) / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В.С. Загорського, доц. А.В. Ліпенцева. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. – С. 243-247. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/conferencii/konf_23.04.2020.pdf#page=243 (дата звернення: 24.09.2020).

9. Місцеві фінанси та бюджетна децентралізація. Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/finance> (дата звернення: 23.09.2020).

10. МОЗ оновило національний протокол надання медичної допомоги при COVID-19. Новини. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/moz-onovilo-nacionalnij-protokol-nadannja-medichnoi-doromogi-pri-covid-19> (дата звернення: 22.09.2020).

11. Овчаренко Є.І., Держак Н.О., Білорус Я.Ю. Формування стратегічного мислення як професійної компетентності працівників органів місцевого самоврядування в об'єднаних територіальних громадах. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2020. № 1(257). С. 54-58. URL: <http://visnik.snu.edu.ua/index.php/VisnikSNU/article/view/277/254> (дата звернення: 23.09.2020).

12. Петренко Л.М. Спроможність територіальних громад фінансово забезпечити інвестиційний розвиток регіону. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Економіка, менеджмент та право*. 2020. Випуск 2. С. 91-98. URL: <https://fmnzb.sfa.org.ua/wp-content/uploads/2020/08/12.pdf> (дата звернення: 22.09.2020)

13. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. Дата оновлення: 23.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#top> (дата звернення: 22.09.2020).

14. Рекомендації Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо стандартів залучення та супроводу інвесторів на місцевому та регіональному рівні. м. Київ. 2019. 32 с. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/489/Methodology_on_investors_support_on_regional_and_local_levels_1_.pdf (дата звернення: 23.09.2020))

15. Чайка А.В. Людиноорієнтований підхід в управлінні розвитком об'єднаних територіальних громад. *Theoretical and empirical scientific research: concept and trends*. 2020. July 24. Oxford. United Kingdom. Volume 1. С. 123-127. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/4010/3945> (дата звернення: 22.09.2020).

16. Coronavirus disease (COVID-19) pandemic. World Health Organization. URL: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> (retrieved September, 23, 2020) (дата звернення: 23.09.2020).